

KENDELSE

afsagt af Den Særlige Klageret tirsdag den 18. februar 2025 i sag:

25/03749

Advokat A kærer Østre Landsrets kendelse af 4. februar 2025

Advokat A har kæret landsrettens beslutning af 27. januar 2025 og efterfølgende kendelse af 4. februar 2025, hvorved han blev afbeskikket som forsvarer for T.

Advokat A har nedlagt påstand om, at landsrettens afgørelse om afbeskikkelse ophæves.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Sagsfremstilling

I forbindelse med grundlovsforhør den 24. april 2024 blev advokat A beskikket som forsvarer for T, der var sigtet for forsøg på manddrab efter straffelovens § 237, jf. § 21.

Ved Retten i Helsingørs dom af 21. november 2024 blev T idømt fængsel i 6 år for overtrædelse af straffelovens § 237, jf. § 21, om forsøg på manddrab ved at have tildelt den forurettede slag i hovedet med en hammer. T ankede dommen med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse. Anklagemyndigheden kontraankede dommen med påstand om skærpelse. Sagen blev af anklagemyndigheden skønnet til at vare 2 dage i landsretten. Landsretten modtog sagen den 4. december 2024, og efter aftale med advokat A blev sagen berammet til hovedforhandling den 10. og 11. marts 2026.

T er varetægtsfængslet under sagen og har været det siden grundlovsforhøret den 24. april 2024. I forbindelse med landsrettens behandling af en fristforlængelse for varetægtsfængsling protesterede advokat A ved brev af 2. januar 2025 mod varetægtsfængsling frem til dom. Han havde ikke bemærkninger til forlængelse i 4 uger med henblik på, at det blev undersøgt, om hovedforhandling kunne berammes tidligere. Ved kendelse af 9. januar 2025 om fortsat varetægtsfængsling oplyste landsretten, at den ville undersøge, om hovedforhandling kunne berammes tidligere.

Herefter rettede landsretten den 15. og 16. januar 2025 henvendelse til advokat As kontor med forslag til nye berammelsesdatoer, herunder den 17., 19., 25. og 27. februar 2025 (forslag 1), den 9., 10. og 11. december 2025 (forslag 2) og den 29. og 30. januar 2026 (forslag 3). Advokat A oplyste, at han kunne møde på de foreslåede datoer i december 2025 og januar 2026, men at han ikke havde mulighed for at møde de foreslåede datoer i februar 2025, idet han var på ferie. Advokat A oplyste desuden, at han kunne møde alle hverdage i uge 27 og 28, men landsretten havde ikke mulighed for at tilbyde berømmelse på disse datoer.

Landsretten oplyste ved mail af 27. januar 2025, at det var blevet besluttet, at hovedforhandling berammes til den 25. og 27. februar 2025. Landsretten havde herefter vurderet, at advokat As medvirken som beskikket forsvarer væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen, jf. retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, hvilket betød, at han afbeskikkedes som forsvarer i sagen, jf. § 736, stk. 1, nr. 2.

Advokat A anmodede ved mail af 2. februar 2025 om en kendelse vedrørende afbeskikkelsen, og ved mail af 3. februar 2025 oplyste han, at han ønskede at kære afgørelsen til Klageretten, såfremt han afbeskikkes.

Herefter afsagde landsretten den 4. februar 2025 kendelse om afbeskikkelse. Af kendelsen fremgår:

”Det fremgår af retsplejelovens § 731, at retten har pligt til at sørge for, at T har en beskikket forsvarer, og han er efter retsplejelovens § 730, stk. 1, berettiget til selv at vælge forsvarer, jf. herved også artikel 6, stk. 3, litra e, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Retten kan imidlertid tilbagekalde beskikkelsen af den forsvarer, som en tiltalt har valgt, hvis det viser sig, at forsvarerens medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2. if. § 735, stk. 3, nr. 2.

Det fremgår af forarbejderne fra 2018 til § 736, stk. 1, nr. 2, at spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske afbeskikkelse, beror på en samlet vurdering, herunder blandt andet både hensynet til den forurenede og varetægtsfængslede. Det fremgår desuden, at sagsbehandlingstiden skal vægtes tungere end tidligere i den samlede afvejning.

Det fremgår endvidere, at hvis sagsbehandlingstiden fra berømmelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning kan forventes forkortet fra eksempelvis 3 måneder til 1 måned, vil der være tale om en så væsentlig tidsgevinst både absolut og relativt, at beskikkelse af en ny forsvarer bør ske alene af den grund, også selv om der er tale om en ankesag, hvor tiltalte har ønsket samme forsvarer som i den foregående instans. Årsagen til, at den aktuelt beskikkede forsvarers medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er uden betydning.

Sagen er berømmet til hovedforhandling den 25. og 27. februar 2025. Det betyder, at der kan afsiges dom i slutningen af februar 2025 frem for medio marts 2026. Sagsbehandlingstiden fra berømmelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning vil således blive forkortet med knap 1 år. Det forhold, at advokat A har oplyst at kunne give møde på andre tidspunkter, herunder i uge 27 og 28, som efterfølgende i begrænset

omfang er blevet frigivet til berømmelse af sager i enkelte af landsrettens afdelinger, indebærer alene, at advokat As medvirken i givet fald vil forsinke sagens behandling med i hvert fald ca. 4 måneder.

Landsretten finder, at der herved er tale om en så væsentlig forsinkelse, at advokaten ikke kan være forsvarer under ankesagen, jf. retsplejelovens § 736, stk. I, nr. 2, jf. § 735, stk. 3. nr. 2. Landsretten har herved lagt særlig vægt på, at der er tale om en ar-restantsag vedrørende alvorlig personfarlig kriminalitet, og at der givet den nye forsvarer den nødvendige tid til forberedelse af hovedforhandlingen, som alene er estimeret til at vare to dage. Der er beskikket ny forsvarer i sagen den 4. februar 2025.

Thi bestemmes:

Beskikkelsen af advokat A som forsvarer under ankesagen tilbagekaldes i forbindelse med beskikkelse af en ny forsvarer.”

Landsretten har ved oversendelse af sagen til Klageretten oplyst, at landsretten kunne henholde sig til afgørelsen om afbeskikkelse.

2. Anbringender

Advokat A har anført navnlig, at det er ham, der har gjort indsigelse mod det indledende sene berømmelsestidspunkt, og at den opståede situation udelukkende beror på landsrettens forhold. Han kan møde rigtig mange dage hen over vinteren, foråret og sommeren, men landsretten har alligevel berammet sagen til et tidspunkt, hvor landsretten var bekendt med, at han havde planlagt ferie, hvilket også har været oplyst fra starten. T har haft meget stor tillid til ham. T er i arresten blevet foreslået andre forsvarere, men han har afvist disse forslag. Der er tale om en meget alvorlig sag, der nu vil skulle varetages af en for T ukendt forsvarer, som ikke kender sagen. En retsdag til hovedforhandlingen vil desuden være tilstrækkeligt, og landsretten burde derfor kunne tilbyde andre tider i 2025.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at der vil være tale om en væsentlig forsinkelse, såfremt der ikke sker afbeskikkelse af advokat A. Sagsbehandlingstiden fra det nye berømmelsestidspunkt (27. januar 2025) til hovedforhandlingens afslutning vil blive forkortet fra ca. 1 år og 6 uger til 1 måned ved hovedforhandling ultimo februar 2025, hvis advokat A afbeskikkes. Der vil dermed være tale om en forkortelse på mere end 1 år. I forhold til de af landsretten foreslåede datoer i december 2025 og januar 2026, hvor advokat A kan give møde, vil der alene ske en forkortelse af sagsbehandlingstiden på henholdsvis 3 måneder og ca. 6 uger. Tidsgevinsten ved fastholdelse af den af landsretten fastsatte berømmelse ultimo februar 2025 er dermed så væsentlig, at beskikkelse af en ny forsvarer bør ske allerede af den grund. Hertil kommer, at der er tale om en særligt prioriteret sag, at T er varetægtsfængslet, ligesom der er hensyn at tage til forurettede. Der er i øvrigt ikke

grundlag for at tilsidesætte anklagemyndighedens vurdering af, at sagens behandling vil vare 2 retsdage.

Retsgrundlag

Retsplejelovens §§ 735 og 736 er sålydende:

”§ 735. Forsvareren beskikkes af rettens præsident. Sagerne fordeles så vidt muligt mellem de antagne forsvarere efter omgang og under hensyn til de ledige mødetidspunkter, forsvarerne har oplyst til retten, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Er den pågældende villig til at lade sig beskikke, imødekommes sigtedes ønske, medmindre andet følger af stk. 3.

Stk. 3. En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis

- 1) der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning, eller
- 2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen.

Stk. 4. Efter anmodning træffes afgørelser efter stk. 3 af retten ved kendelse.

§ 736. Beskikkelsen kan tilbagekaldes, når

- 1) den pågældende ikke længere opfylder betingelserne efter §§ 733 og 734 for at kunne beskikkes,
- 2) betingelserne efter § 735, stk. 3, for at nægte beskikkelse af den pågældende kommer til at foreligge,
- 3) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer,
- 4) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og dennes medvirken ikke vil forsinke sagens behandling eller
- 5) sigtede anmoder herom og selv har sørget for sit forsvar uden udgift for det offentlige, og uden at sagens behandling forsinkes.

Stk. 2. Efter anmodning træffes afgørelser efter stk. 1, nr. 2, af retten ved kendelse.”

Bestemmelserne blev nyaffattet ved lov nr. 714 af 8. juni 2018. Af de specielle bemærkninger til § 736, stk. 1, nr. 2, fremgår bl.a. (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 204, s. 31 f.):

”I *nr. 2* foreslås, at beskikkelsen kan tilbagekaldes, hvis betingelserne efter det foreslåede § 735, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 7), kommer til at foreligge.

...

Det foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2, om, at den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er en ændring i forhold til det gældende § 733, stk. 2, 1. led, hvor det som nærmere beskrevet i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 7, er hensigten, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skal vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg, end det er tilfældet i dag.

...

Der vil ligesom i dag skulle foretages en samlet vurdering, hvori der ud over det bestående klientforhold og forsvarerens arbejde i sagen indtil nu bl.a. indgår sagens ka-

rakter, hensynet til medsigtede, forurettede og andre vidner i sagen, hensyn til varetægtsfængslede og hensyn til sigtede under 18 år. Imidlertid bør hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes tungere i den samlede afvejning.

Fremover vil der i forbindelse med, at tidspunktet for hovedforhandlingen skal fastsættes, i almindelighed være mulighed for mod sigtedes ønske at beskikke en ny forsvarer, hvis den nye forsvarers medvirken forventes at forkorte sagsbehandlingstiden i væsentlig grad. Dette gælder også i ankesager. Ved vurderingen heraf skal der bl.a. ses på forholdet mellem den forventede sagsbehandlingstid med den eksisterende forsvarer og med en ny forsvarer. Både derfor, og fordi der som nævnt også indgår en række andre hensyn i den samlede afvejning, kan det ligesom i dag ikke angives, præcis hvor lang en forkortelse af sagsbehandlingstiden skal være, før der kan beskikkes en ny forsvarer for sigtede.

Visse udgangspunkter kan dog gives. Hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning kan forventes forkortet fra eksempelvis 3 måneder til 1 måned, er der tale om en så væsentlig tidsgevinst både absolut og relativt, at beskikkelse af ny forsvarer bør ske alene af den grund. I en sådan situation bør beskikkelse af ny forsvarer således ske, selv om der f.eks. er tale om en ankesag, hvor sigtede har ønsket samme forsvarer som i foregående instans, eller sigtede har haft den pågældende som forsvarer i tidligere sager. Og det anførte vil gælde, selv om der ikke i sagen er særlige hensyn til medsigtede, vidner mv.

Hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning derimod kan forventes forkortet fra eksempelvis 9 måneder til 7 måneder, vil den tidsmæssige forkortelse af sagsbehandlingstiden ikke i sig selv kunne begrunde, at der mod sigtedes ønske beskikkes en ny forsvarer. Hvis der i sagen er tungtvejende hensyn til eksempelvis medsigtede, varetægtsfængslede, sigtede under 18 år eller vidner, vil der imidlertid også i et sådant tilfælde kunne beskikkes en ny forsvarer mod sigtedes ønske. Dette gælder i særdeleshed i særligt prioriterede sager (vvv-sager).

....

Årsagen til, at den aktuelt beskikkede forsvarers medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er uden betydning. En forsvarers beskikkelse vil således under i øvrigt tilsvarende omstændigheder kunne tilbagekaldes, uanset om forsinkelsen skyldes, at forsvareren er optaget af andre sager på de relevante dage, eller at forsvareren har lovligt forfald. Dette gælder også, hvis forsvareren får lovligt forfald, efter at hovedforhandlingen er berammet eller begyndt. Hvis sagen kan afsluttes væsentligt hurtigere med en ny forsvarer, vil der også i sådanne tilfælde kunne ske ombeskikkelse efter de retningslinjer, der er beskrevet ovenfor.”

Retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, og § 736, stk. 1, nr. 2, er senest ændret ved lov nr. 2601 af 28. december 2021. Af lovforslagets almindelige bemærkninger (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 14, s. 28) fremgår bl.a., at ændringen af retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, skal give mulighed for, at det præciseres i bemærkningerne til bestemmelsen, at særligt prioriterede sager fremover skal forstås som en række nærmere opregnede sager om personfarlig kriminalitet. I lovforslaget oplistes herefter en række særligt prioriterede sager om personfarlig kriminalitet, herunder forbrydelser mod liv og legeme (straffelovens kapitel 25).

Klagerettens begrundelse og resultat

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Jens Kruse Mikkelsen, Henrik Estrup, Kari Sørensen, Lasse Højlund Christensen og Kåre Pihlmann.

Ved beslutning af 27. januar 2025 omberammede Østre Landsret hovedforhandlingen i sagen til den 25. og 27. februar 2025. Ved samme lejlighed og efterfølgende kendelse af 4. februar 2025 tilbagekaldte landsretten beskikkelsen af advokat A som forsvarer for T under henvisning til retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Advokat A oplyste ved mail af 3. februar 2025 til landsretten, at han ønskede at kære beslutningen om afbeskikkelse til Klageretten. Kæremålet er derfor rettidigt, jf. retsplejelovens § 737, stk. 1, jf. § 970, stk. 1.

Det fremgår af retsplejelovens § 731, at retten har pligt til at sørge for, at T har en beskikket forsvarer, og han er efter retsplejelovens § 730, stk. 1, berettiget til selv at vælge forsvarer, jf. herved også artikel 6, stk. 3, litra c, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Retten kan imidlertid tilbagekalde beskikkelsen af den forsvarer, som en tiltalt har valgt, hvis det viser sig, at forsvarerens medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Det fremgår af forarbejderne til § 736, stk. 1, nr. 2, at spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske afbeskikkelse, beror på en samlet vurdering, hvori indgår bl.a. det bestående klientforhold og forsvarerens arbejde i sagen indtil nu, sagens karakter, hensynet til forurettede og hensynet til varetægtsfængslede. Det fremgår desuden, at sagsbehandlingstiden skal vægtes tungere end tidligere i den samlede afvejning.

Det fremgår endvidere, at hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning kan forventes forkortet fra eksempelvis 3 måneder til 1 måned, vil der være tale om en så væsentlig tidsgevinst både absolut og relativt, at beskikkelse af en ny forsvarer bør ske alene af den grund, også selv om der er tale om en ankesag, hvor tiltalte har ønsket samme forsvarer som i den foregående instans. Årsagen til, at den aktuelt beskikkede forsvarers medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er uden betydning.

Efter en samlet vurdering finder Klageretten på denne baggrund, at betingelserne for at tilbagekalde advokat As beskikkelse som forsvarer for T er opfyldt. Klageretten har herved lagt vægt på, at advokat As deltagelse vil forsinke sagens behandling med i hvert fald ca. 9 måneder beregnet med

udgangspunkt i hovedforhandlingens afslutning medio december 2025, hvor advokat A efter det oplyste tidligst kan give møde på de af landsrettens foreslåede datoer. Klageretten har endvidere lagt vægt på, at sager om overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 25, herunder § 237, er særligt prioriterede, på hensynet til den forurettede og på hensynet til T, der fortsat er varetægtsfængslet.

Det af advokat A anførte kan ikke føre til et andet resultat.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse af 4. februar 2025 stadfæstes.